

Pædagogik

Lærerne og pædagogerne i Skoleforeningen afholder hvert år i sommerferien »pædagogiske dage« for at få noget input til den pædagogiske hverdag.

Side 4 og 5

“Elevudveksling kan blive et barns første danselsesrejse - et møde med en anden kultur, verden og familie.

Sally Flindt-Hansen, rejsekontoret om Skoleforeningens elevudveksling

Side 2

Indskoling

Læs mere om indskoling på bagsiden

Dansk Skoleforening for Sydslesvig e.V.

Muligt mindretalscenter i nordvest

Mindretal

En nedlagt skole i Vimmersbøl kunne blive samlingsstedet for danske institutioner i Sydtønder.

Skoleforeningens styrelse vil undersøge muligheden for at skabe et mindretalscenter for den nordvestlige del af Sydslesvig i Vimmersbøl (Wimmersbüll) i nærheden af Humtrup.

Skoleforeningen er blevet tilbudt den nedlagte tyske skole i landsbyen i Sønder Løgum kommune.

Det er samarbejdsrådene for Humtrup Børnehave og Bavnehøjskolen som er blevet opmærksom på at der i Vimmersbøl er en mulighed for at overvinde de store plads- og kørselsproblemer omkring de to institutioner fra Humtrup. De rettede derfor henvendelse til Skoleforeningens styrelse.

Enestående mulighed

Styrelsen ser det som en enestående mulighed for at skabe et kraftcenter for mindretallet i nordvest, hvis man gennem en ombygning kunne samle de to institutioner fra Humtrup samt den danske børnehave i Aventoft og Vidingherred Danske Skole på en lokalitet med gode faciliteter og gode adgangsforhold.

I børnehaven i Aventoft er der for tiden kun fem børn. Det betyder også, at der ikke bliver indskolet børn i Vidingherred danske skole i de næste to år og det fører sandsynligvis til et markant fald i elevtal på skolen.

Skoleforeningen vælger at gå ud med planerne på et så tidligt tidspunkt for at skabe mest mulig åbenhed om hele processen.

- Det er en invitation til samarbejde om at gøre noget godt for det danske mindretal i et område som står over for forskellige udfordringer de kommende år, siger styrelsesmedlemmet fra Læk skoledistrikt Lars

Petersen.

For ham er planerne ensbetydende med en styrkelse af det danske arbejde i regionen.

- Vi ved udmærket godt herude, at der skal ske noget, hvis vi vil bevare et levende mindretal. Et kraftcenter i Vimmersbøl ville være en god start, siger han.

Om planerne i sidste ende kan føres ud i virkeligheden afhænger af flere faktorer. Dels skal de igennem de demokratiske processer inden for Skoleforeningen og det er selvfølgelig afgørende, om betingelserne for

overtagelsen af skolen i Vimmersbøl er tilfredsstillende. For der vil naturligvis være nødvendigt at investere i nogle ombygninger, og det betyder, at Skoleforeningen ikke har råd til at betale i dyre domme for bygningen.

Et samlingssted

- Set med Skoleforeningens øjne ville de nye faciliteter være et godt samlingssted for mindretallet. Pædagogisk kunne det styrke området og gøre det mere attraktivt for mindretallets familier og vores personale. Til skolen hører også gode idræts-

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Den nedlagte tyske skole i Vimmersbøl.

faciliteter og vi er overbeviste om at vi i samarbejde også kunne skabe gode rammer for foreningslivet her,

siger Skoleforeningens direktør Lars Kofoed-Jensen.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Lejrskole i Skjern

400 elever fra Sydslesvig var forleden på lejrskole i Skjern. Læs om denne helt særlige oplevelse på side 6.

Skoleforeningen sparer to millioner

Besparelser

Dette års sparekrave er blevet opfyldt, men opgaven stopper ikke her.

- Opgaven har været at spare to millioner euro i 2016, og det ser ud til, at det hænger sammen, siger Skoleforeningens direktør Lars Kofoed-Jensen.

- Det er ikke besparelser, vi er glade for, men de er nødvendige, siger han.

Regnestykket er forholdsvis nemt. Sådan som det er nu, stiger det beløb

Skoleforeningen bruger på personaleomkostninger med cirka to procent hvert år. Skoleforeningens indtægter stiger derimod kun med en procent. Da personaleomkostningerne udgør 90 millioner euro ud af et samlet budget på 112 millioner euro, kan det ikke køre rundt.

Løntimer

- Vi har derfor sparet cirka en halv million på løntimer i 2016 og cirka 1,2 millioner euro på løntimer i 2017, siger Lars Kofoed-Jensen. Dertil kommer, at vi i år sparer ti procent på institutionernes bloktilskud, en besparelse som vi heldigvis ikke tror

bliver nødvendig i 2017, siger han.

Desuden er der blevet sparet cirka 250.000 euro på vedligeholdelsesbudgettet og 50.000 euro på kommunikationsområdet.

Det er hovedsageligt omkostninger for tryk og papir for Skoleforeningens årbog og medlemsbladet Fokus, der udgør denne post.

- Det er besparelser på det ikke-pædagogiske område, som vi i styrelsen har været enige om, siger Skoleforeningens formand, Udo Jensen.

- Vi har besluttet, at Fokus fremover to gange om året udelukkende udkommer digitalt på vores hjem-

meside. Det bliver allerede den kommende udgave (15.10.2016), som medlemmerne vil kunne læse på Skoleforeningen.org. Indholdet bliver der ikke sparet på, for vi vil ikke spare på kvaliteten med hensyn til at informere foreningens medlemmer, siger han.

Årbogen

Og dette hænger også sammen med den anden besparelse på kommunikationsområdet. Styrelsen har nemlig også sagt ja til at spare Skoleforeningens årbog væk.

- Det har kostet en del at trykke årbogen, og vi mener, at vi med Fo-

kus faktisk har en levende årbog i ti kapitler, siger Lars Kofoed-Jensen.

Både Skoleforeningens beretning, som bliver præsenteret på Fællesrådsmødet, og resultataftalen med Danmark bliver lagt ud på Skoleforeningens hjemmeside, så ifølge formandens og direktørens vurdering er der derfor heller ikke tale om, at Skoleforeningen bliver mindre transparent på informationsområdet.

- Vi nedbringer mængden af papir og tager et skridt længere ind i den digitale tidsalder, siger Lars Kofoed-Jensen... fortsættes på side 3.

Leder

I Skoleforeningen startede sæsonen for institutionerne som altid med de pædagogiske dage. Input på det professionelle område og mange planlægningsmøder fylder den sidste sommerferieuge, før der tages fat på indskolingen af nye elever og optagelse af de nye vuggestue- og daginstitutionsbørn. På skolerne har de første samarbejdsrådsmøder fundet sted, og i flere daginstitutionerne er der blevet valgt samarbejdsråd. Et nyt skole- og dagtilbudså er i gang. Skoleforeningens styrelse har fået en ansøgning fra samarbejdsrådene for Bavnehøjskolen og Humtrup Børnehave. Dette lokale ønske åbner op for nogle muligheder i der nord-vestlige Sydslesvig, som vi i styrelsen gerne vil være med til at undersøge. Det ville give god mening, hvis et mindretalscenter kunne være med til at styrke både det pædagogiske og mindretallet i dette hjørne.

De besparelser, vi besluttede i starten af året, ser ud til at give os det fornødne råderum og luft til, at vi også fremover kan agere fremtidsorienteret på det pædagogiske område og udviklingen af hele foreningen. Det glæder mig meget, selvom besparelserne i sig selv selvfølgelig ikke er noget at råbe hurra for. Men Skoleforeningens styrelse og direktør har igennem de sidste mange årtier efter min bedste overbevisning altid gjort godt i at agere med rettidig omhu og forsigtighed på det økonomiske område og de udfordringer som foreningen stod over for. Og skulle det være nødvendigt at tage de svære beslutninger, så har styrelsen og fællesrådet altid påtaget sig det ansvar for helheden, som man var/er blevet valgt til. Det er grunden til, at Skoleforeningen i dag står, hvor vi står, nemlig som en organisation under udvikling og bevidst om sit ansvar for helheden og økonomien.

Udo Jessen, formand

Emner som effektivisering, struktur, bæredygtighed, besparelser, pædagogisk videreudvikling, fokusområder, forældredemokrati har derfor altid og vil også fremover være nogen af de mest fremtrædende emner inden for foreningen der vil blive diskuteret. Også fremover vil Skoleforeningen stå over for interne og udefra kommende udfordringer som vi skal tackle, og jeg er ikke i tvivl om, at det vil vi også gøre.

Selvom der er en stor artikel om det her i selve Fokus, vil jeg gerne nævne at, vi i styrelsen glæder os rigtig meget over »Skjern initiativet«, som blev startet på Uffe Skolen i Tønning for nogle år siden og nu i år er blevet til et fænomen, der samler omkring de 400 sydslesvigske elever til et pædagogisk projekt fyldt med sjov, indlæring og danske kontakter. Hvor er det dog fantastisk! Sådanne initiativer kan kun ske når der er initiativtagere og igangsættere! Jeg siger tak for det store engagement vores medarbejder i hele Sydslesvig lægger for dagen for Skoleforeningen, men også for mindretallet som helhed. Engagement er det trylleord, som danner grundlaget for alt det positive, vores forening står for. Det er livs- og drivkraften inden for skoleforeningen og mindretallet.

Skoleforeningen står godt og har det godt, og hvis det skal bevares, og alt skal forblive, som det er – så skal der permanent forandring til!

Efterårets sejeste oplevelse: Elevudveksling

FOTO: TIM RIEDIGER

Både danske og sydslesvigske unge mangler unge til dette års elevudveksling.

Skoleforeningens rejsekontor forlænger tilmeldingsfristen til årets elevudveksling frem til den 30. september 2016.

- Sidste efterår udvekslede vi i alt 270 elever. 135 fra Sydslesvig og 135 fra Danmark. I år har vi desværre ikke fået så mange tilmeldinger, siger Sally Flindt-Hansen, leder af Skoleforeningens Rejsekontor.

- Det skyldes blandt andet den senne sommerferie i Sydslesvig, for det har taget noget tid at få informationerne rundt ude på skolerne og hjemme i familierne. Desuden har mange skoler lavet udveksling på anden vis med venskabsklasser, og de føler derfor måske ikke, at de har kræfter til en ny omgang elevudveksling, siger hun.

Matcher ikke

Sally Flindt-Hansen håber, at den forlængede tilmelding får flere unge til at melde sig. For der sidder både i Danmark og i Sydslesvig en hel del unge, som ikke har fundet en elev, der matcher.

- Vi har lige nu cirka 40 tilmeldte elever fra Sydslesvig og 40 fra Danmark som endnu ikke er matchede, Men jeg kan ikke matche dem med hinanden, fordi de simpelthen ikke passer sammen. Der er en del »store« elever i 8. og 9. Klasse som er tilmeldt fra Danmark, mens der næsten ikke er nogen fra Sydslesvig. Der er også rigtig mange tilmeldinger fra 6. classes elever i Danmark, mens der er flere fra 4. klasse i Sydslesvig. Og så er der lige interesserne, som gerne skal stemme nogenlunde overens. Nu afventer jeg lidt endnu og ser, hvad der kommer af tilmeldinger. Elever vil få svar efter den 30.9., om det lykkedes at finde en udvekslingselev til dem. Men jeg er sikker på, at vi nok skal få skabt en masse gode matches endnu, siger Sally Flindt-Hansen.

Victoria (v., DK) og Ida (Sydslesvig) hjemme hos Ida i Flensborg.

Elevudvekslingen kan blive et barns første dannelsesrejse - et møde med en anderledes kultur, verden og familie. Barnet får knyttet tæt kontakt til et barn fra Sydslesvig eller Danmark og lever i et samfund med en anden kultur. De unge oplever noget nyt og bliver kloge på deres egen »kultur-formue«.

Elevudvekslingen finder sted mellem den 7. november og den 25. no-

vember. Familierne kan selv bestemme hvilke to uger der bruges indenfor denne periode, og om udvekslingen starter i Danmark eller i Sydslesvig. Gæstebesøg og fritagelsen fra undervisningen aftales af familierne med skolerne. Formidling sker via skolerne i Sydslesvig og Rejsekontoret i Flensborg. Tilmeldingsskema findes på www.feriebarn.dk

Elevkonkurrence om fremtidens skole

Skoleforeingen

Om få år fylder Skoleforeningen 100 år og vil høre elevernes bud på undervisningen i 2020.

Skoleforeningen arrangerer mellem efterårsferien og jul en elevkonkurrence om fremtidens skole. Fælleselevrådet har sammen med Skoleforeningens direktør, Lars Kofoed-Jensen, brugt nogen tid på at udforme konkurrencens indhold.

- Under mottoet »Når vi fylder 100«, vil vi gerne høre eleverne om, hvordan de forestiller sig skolen i 2020, altså det år, hvor Skoleforeningen fylder 100 år, siger Lars Kofoed-Jensen.

- Vi er meget spændt på, hvilke bud eleverne for eksempel har på, hvordan undervisningen ser ud, hvad og hvem der underviser, og hvordan skolen og skolehverdagen er indrettet. Findes frikvarteret mon stadig, siger han.

Men selvfølgelig er der frit slag, hvad eleverne vil tage fat i, når de belyser fremtidens skole, og det

samme gælder formen for det produkt, eleverne sender ind til konkurrencen.

- Det kan være alt fra tekst og billeder til film, modeller eller tegninger. Eneste krav er, at det på en eller anden måde skal kunne

dommerpanel og med til at udforme konkurrencens betingelser. Sideløbende er der planer om at lave en internetafstemning, hvor der bliver kåret en »afstemningsvinder«. Konkurrencen deles op i to, så eleverne i 1.-6. klasse dystes mod hinanden, og eleverne fra 7. klasse og opefter gør det samme. Der vil både være små individuelle præmier og lidt større præmier til nogle skoler.

ne offentliggøres på en hjemmeside, siger Skoleforeningens direktør. Det er fælleselevrådet, der skal være

“ I Harreslev er der en god og lang tradition for at mindretallet får ligebehandling

Udo Jessen,
Formand for Skoleforeningen

Nyt dagtilbud bliver til virkelighed

De mindste børn

Nybygning af den nye institution i Harreslev skal stå færdig om et år.

I denne uge blev det første spadestik til et helt ny dagtilbud i Harreslev gennemført på en endnu tom byggegrund lige tæt på den danske kirke i byen. Om cirka et år skal der stå en bygning på grunden, som skal huse 50 børn, 30 af dem i vuggestuealderen.

- For os som mindretal betyder det utrolig meget, at der er nok dagtilbudspladser til vores børn, så vi kan sikre, at de opvokser med dansk pædagogik, sagde Skoleforeningens formand, Udo Jessen under arrange-

FOTO: DANIEL DÜRKOP

De officille repræsentanter fik en del hjælp til det første spadestik.

mentet.
- Projektet havde ikke været muligt uden den støtte vi har fået fra kommunen. I Harreslev er den en god og lang tradition for, at mindretallet får ligebehandling, sagde han.

Ventelister
Dagtilbudschef Petra von Oettingen mindede om, at der er en lang venteliste med børn, som gerne vil i et dansk dagtilbud i Harreslev.
- Blandt dem er de 18 børn fra Harreslev Børnehaves udegruppe, som også er med til spadestikket i dag,

sagde Petra von Oettingen.
De små havde både taget spader og ønsker med til startskuddet på deres kommende institution, og Harreslevs borgmester, Martin Ellermann, tog godt imod dem.
- Det er glædeligt at se, hvor eftertragt vores kommune er hos unge børnefamilier, sagde han.
I alt kommer byggeriet til at koste hen imod 1,9 millioner euro. Dansk Skoleforening, kommunen og forbundsrepublikken betaler cirka en tredjedel af summen hver.

Næste Fokus udelukkende online

Besparelser

Skoleforeningens styrelse har som et sparetiltag besluttet, at medlemsbladet Fokus udelukkende udkommer online på skoleforeningen.org to gange om året. De første to online-udgaver udkommer den 15. oktober og i februar 2017.

Fortsættelse fra forsiden...Desuden bidrager stigende indtægter på dagtilbudsområdet med en halv million til regnestykket.
At besparelserne for skoleåret 2016-2017 er lykkedes betyder dog langt fra, at Skoleforeningens direktion og styrelse kan læne sig tilfredse tilbage. Ikke mindst fordi stigende indtægter eller besparelser på vedligeholdelsesbudgettet ikke er værktøjer, som står til rådighed i ubegrænset omfang.
- Opgaven stopper ikke her, for grundproblemet er ikke blevet løst. Lønoms-kostningerne stiger med to

procent, mens indtægterne kun stiger med en procent, siger Lars Kofoed-Jensen. Og der kan ikke herske tvivl om, at dette spiller en rolle i de igangværende overenskomstforhandlinger.
- Personaleomkostningerne må ikke bare blive ved med at vokse. Vi ønsker ikke mindre undervisning og pædagogisk omsorg til vores børn, men vil forhandle os frem til redskaber, som gør at undervisningen og den pædagogiske omsorg tilrettelægges økonomisk bedre, siger Lars Kofoed-Jensen. Redskabet er det samme, som bruges i både Danmark og Slesvig-Holsten. Her er det henholdsvis den enkelte skole eller undervisningsministeriet der fastsætter, hvordan lærerne skal arbejde. Derved kan i de i højere grad styre personaleomkostningerne.
- Det går i sin enkelthed ud på, at vi skal finde andre måder at løse opgaverne på, så vi kan løse dem med lidt færre mennesker. Digitalisering skal give noget effektivisering på den administrative side, og den samme udfordring har vi på det pædagogi-

ske område, siger Lars Kofoed-Jensen. Skoleforeningens formand kommer på Fællesrådsmødet også ind på et område, hvor der efter hans mening skal ske ændringer.
- Når vi ser på brugerbetalingen, må vi konstatere, at den ikke svarer til brugerbetalingen i de tyske naboinstitutioner. Nogle steder er vi dyrere, mens vi er langt billigere andre steder. Her er der brug for en regulering, for vi ønsker ikke at konkurrere med flertallets institutioner på dette område, siger Udo Jessen.
Skoleforeningens formand roser hele processen, der er gået forud for besparelserne.
- Det har været en åben og gennemskuelig proces, hvor forvaltningen har sørget for at involvere de ansatte, styrelsen og foreningernes medlemmer i god tid. Forvaltningen har meget åbent nævnt de udfordringer, Skoleforeningen står over for, og det har efter min mening ført til, at alle implicerede i fællesskab har bidraget til at finde løsninger, siger han.

Nye ledere

Min institution: Sørup Børnehave.
Navn: Rena Weiland.
Alder: 43 år.

Jeg kommer oprindeligt fra: Tønning.

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Jeg søger efter nye udfordringer og det er en hjertesag for mig at være medskaber af et børnehus der betyder glæde og udvikling...farverig og nuanceret...også lidt ud over tallerkenranden.

Mine fritidsinteresser er: Mine børn, min mand, min have...og så tegner jeg en del.

Min yndlingsbog/film/musik: Min yndlingsbog/film/musik: ..ohje...bog: Unterm Rad - Hermann Hesse, musik: Depeche Mode, film: Braveheart.

I skolen var jeg bedst til: Formning og gymnastik

Jeg har før arbejdet som: pædagog, stedfortræder, konstitueret leder.

Lærerne diskuterede blandt andet et udspil om skematiske udtaleleser i stedet for talkarakterer.

Pædagogiske dage

- I 2018 skal Fællesrådet igen tage stilling til, hvordan vi skal bedømme eleverne i 1. til 7. klasse. Vi har lavet et udkast til, hvordan en fremtidig bedømmelse kan se ud, og det har været til høring på de enkelte skoler. Vi har fået en masse gode input, forklarer konsulenten for faget tysk, Henry Bohm. Sammen med matematikkonsulenten Markus Hausen

- Samtidig vil vi gøre de skriftlige bedømmelser mere nutidige, mere gennemskuelige, mere demokratiske og mere retfærdige. Det er elevernes kompetencer, der skal bedømmes. I tysk og dansk bedømmer vi i det nye udkast for eksempel fem vigtige delområder. Det er læsning og fortolkning, retskrivning, sprog og sprogbrug, mundlig kommunikation og skriftlig fremstilling. Mens man med en enkelt tal-karakter bliver nødt til

at sammenfatte alle elevens kompetencer, har vi nu mulighed for at gøre mere detaljeret til værks. Og en dårlig retskrivning ødelægger ikke længere en god mundlig kommunikation, siger Henry Böhm, som fremhæver, at den nye måde at bedømme eleverne på kommer til at lægge sig

- Alle faglærere har så at sige den samme facitliste, som de skal bedømme ud fra, derigennem bliver bedømmelserne mere retfærdige, siger han.

Pædagogiske dage

- Det er en meget udbredt holdning i samfundet, at man godt kan klare sig uden matematik. Det er helt ok at være et almindeligt dannet menneske og samtidig sige om sig selv, at man ikke har forstand på matematik.

Digitaliseringen er et andet vigtigt emne. Her står Skoleforeningen foran nogle udfordringer, fordi de danske skoler og dagtilbud bevæger

- Digitaliseringen handler om, at vores elever lever i en verden, som er fundamentalt anderledes end den, vi voksne kender fra vores barndom. Det er en verden, hvor eleverne nogle gange glemmer at sove om natten, fordi de snakker eller spiller med en på den anden side af jordkloden. Det er en verden, hvor eleverne kan være til stede i klasseværelset uden i virkeligheden at være til stede, fordi de er sammen med vennerne på deres smartphone. En del af vores digitale udfordring som pæda-

Skoleforeningens forvaltning står derfor foran en stor udfordring. Alle skoler og dagtilbud skal rent teknisk være i stand til at kunne gennemføre digital læring. Lige nu er det sådan, at vi har skoler med en digital motorvej, mens andre ikke engang har en asfalteret cy-

Pædagogiske dage

Det første emne var Skoleforeningens Fælles Evaluering. Det er en slags køreplan til, hvornår lærerne skal afholde de forskellige prøver og tests. Fælles Evaluering er en database, som sætter alle prøver og tests i et system. Det gør det nemmere at få et overblik over de enkelte elevers grundfærdigheder og viden om, hvor der efterfølgende skal sættes ind i undervisningen.

Lærerne blev også instrueret i, hvordan de skal bruge de nye digitale ordbøger på Ordbogen.com. Alle elever på de danske skoler i Sydslesvig får fra i år adgang til digitale ordbøger til sprogene dansk, tysk, engelsk, fransk og spansk samt danske retskrivnings- og synonymordbøger, den tyske Duden, Politikens første engelskordbog og meget mere stillet til rådighed. En instruktør fra Ordbogen.com gav lærerne input til, hvordan de kan bruge det nye digitale værktøj i undervisningen.

En tredje workshop handlede om sprogstrategier. Børn anvender forskellige strategier, når de mangler ord. Lærerne fik i workshoppen nogle værktøjer til at få børnene væk fra de såkaldte reduktionsstrategier, det vil sige, at børnene ikke tør eller tier, når de mangler ord. I stedet for skal børnene bruge risikostrategierne, hvor de bare kaster sig ud i det og prøver noget, selvom det måske er forkert.

Mere end 200 pædagoger fra Skoleforeningens dagtilbud var samlet til en pædagogisk dag på Sønder Brarup Danske Skole.

Et kig på pædagogernes rutiner

Pædagogiske dage

Aktionslæring giver pædagogerne mulighed for at reflektere over det daglige arbejde i institutionerne.

Pædagogerne i Skoleforeningens dagtilbud arbejdede på den anden pædagogiske dag med aktionslæring, som er en metode, der skal støtte den pædagogiske udvikling i forhold til børnenes hverdagsliv samt udvikle medarbejdernes faglighed. Det var foredragsholder og forfatter Suzanne Krogh og chefkonsulent og forsker i Didaktik og læringsrum Søren Smidt, som ledede arrangementet. Pædagogerne fik blandt andet præsenteret en model, som de kan arbejde med, hvis de for eksempel vil forbedre modtagelsespolitikken i deres institution.

- Det handler om, at vi hele tiden skal udvikle vores pædagogiske praksis. Og her er det en vigtig brik, at vi giver pædagogerne nogle værktøjer i hænderne, så de bliver endnu bedre til at løse de daglige pædagogiske udfordringer, siger Skoleforeningens dagtilbudschef Petra von Oettingen.

Blive klogere på det daglige

- Aktionslæring handler om, at pædagogerne kigger på deres rutiner. Hvordan de agerer i legesituationer, ved tandbørstning eller i gaderoben. Her er aktionslæring med til at gøre

re pædagogerne klogere på det, de gør til dagligt, og på hvordan de ved hjælp af planlægning kan ændre noget og gøre det bedre. Pædagogerne taler om de ting, de ellers tager for givet. Derved får de en større indsigt i deres rutiner, siger hun.

For Søren Smidt var det vigtigt, at institutionerne vedtager nogle principper og metoder i den pædagogiske hverdag. Derved sikrer man en god og inkluderende pædagogisk praksis.

- Det, vi skal undgå, er at have fine mål på papiret, som vi så har svært ved at leve op til i dagligdagen. Derfor skal vi bruge værktøjer og ar-

bejdsmetoder som for eksempel aktionslæringen, sagde han, og Suzanne Krogh supplerede:

Refleksion og udvikling

- Det er et værktøj til at skabe refleksion og udvikling. Vi bruger det til at se på os selv som pædagoger, på den pædagogiske hverdag, og hvad den gør med børnene og deres identitetsudvikling, sagde hun og anbefalede de tilstedeværende pædagoger at gå på opdagelse i deres institution.

- Det handler om at træde ud af hverdagen og se på, hvad det er for

en legepædagogik, gaderobepædagogik eller modtagelsespædagogik, der er i institutionen, sagde hun.

For det styrker udviklingen, hvis man går i dybden og sætter fokus, var de to foredragsholdere enige om.

- Det, vi vil hen til, er en klar pædagogisk retning, som alle i institutionen er fælles om. Det er også noget, forældrene efterlyser. Det er ikke kun godt for børnene, men skaber også et bedre arbejdsmiljø for medarbejderne, fordi de er klar over, hvilken pædagogiske retning de i fællesskab går, sagde Søren Smidt.

Børn med neuro-motoriske forstyrrelser

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Pædagogiske dage

Pædagogerne organiserede den første af to pædagogiske dage individuelt. I Lyksborg var emnet udviklingsforstyrrelser.

Pædagogerne i Skoleforeningens dagtilbud var i august samlet til de årlige pædagogiske dage. Den første dag blev afholdt i de 8 netværksgrupper, som er regionale sammen slutninger af en gruppe dagtilbud. Fælles for alle var emnet inklusion, og grupperne havde tilrettelagt forskellige forløb med oplægsholdere, gruppearbejde, afprøvning af teorier, diskussioner med samarbejdspartnere og meget mere.

Basale reflekser

Netværksgruppen 3, som omfatter dagtilbud i det nordlige Slesvig-Flensborg Amt, gennemførte den første pædagogiske dag på Lyksborg Danske Skole for at høre psykologen Marie Plag tale om neuro-motoriske udviklingsforstyrrelser.

Dagen var fyldt med mange praktiske øvelser.

Marie Plag arbejder med en teori, som tager afsæt i, at nogle børn under graviditeten har haft forstyrrelser i udviklingen af de tre basale reflekser.

- Disse basale reflekser danner fundamentet for, at børnene senere kan udvikle mere komplekse funktioner. Udvikles reflekserne ikke or-

dentligt, fører det til en hel række af forstyrrelser under barnets opvækst, forklarer hun.

Sociale konsekvenser

Det kan være alt fra ligevægtsproblemer og muskelproblemer til overfølsomhed.

- Mange af de børn, som får en

ADD-diagnose, er i virkeligheden børn, der har neuro-motoriske udviklingsforstyrrelser. Når et barn for eksempel har ligevægtsproblemer og hele tiden føler, at det vælter, bevæger det sig for at modarbejde denne fornemmelse. Det er typisk de børn, som ikke kan sidde stille, og som bliver opfattet som problembørn. Et andet eksempel er et overfølsomt barn, som føler smerte, når man rører ved det. Det har nogle sociale konsekvenser, fordi man opfatter barnet som urørligt, siger Marie Plag.

For at rette op på forstyrrelserne arbejder psykologen med en metode, som er udviklet af Instituttet for neuro-fysisk psykologi (INPP) i Chester i England. Metoden går ud på, at man med små, daglige øvelser sætter gang i den udvikling, som blev forstyrret under graviditeten.

- Det er de samme øvelser, man arbejder med hver dag i flere måneder ad gangen. På et eller andet tidspunkt skubber øvelsen så den naturlige udvikling i gang, siger Marie Plag.

En helt særlig lejrskoleoplevelelse

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Kulturudveksling

Flere hundrede elever var afsted i Danmark i et projekt støttet af A. P. Møller Fonden.

Godt og vel 400 elever fra syv danske skoler i Sydslesvig var i starten af september på lejrskole i Skjern. Det er et enestående projekt, som Uffe-Skolen i Tønning, Bredsted Danske Skole, Hans Helgesen-Skolen i Frederikstad, Husum Danske Skole, Vestermølle Danske Skole, Kaj Munk-Skolen i Kappel og Sørup Danske Skole har deltaget i. Under overskriften Vestjylland – natur, kultur og fodbold blev det til fire spændende dage med masser af aktiviteter og oplevelser fra morgen til aften. Eleverne fik mulighed for at besøge seværdigheder og lokale skoler, være aktive i naturen, spille en masse fodbold og ikke mindst knytte nye venskaber med jævnaldrende danske unge.

Fodboldturnering

- Ideen med projektet er at arrangere og gennemføre kulturudveksling mellem unge i Sydslesvig og danske unge for derigennem at udbrede kendskabet til begrebet »danskhed« blandt unge tilhørende det danske mindretal i Sydslesvig.

Det er skolelederen på Uffe-Skolen i Tønning, Horst Werner Knüppel, som sammen med SG skolefodbold i Ringkøbing-Skjern Kommune har startet projektet op. Projektet er så omfattende, at A. P. Møller Fonden har støttet det med 1 million kroner for årene 2016 til 2018 og Ringkøbing-Skjern Kommune med 300.000 kroner. Projektet fandt sted for første gang i 2015, dengang med lidt over 200 elever fra danske skoler i det nordvestlige Sydslesvig.

- Det hele startede med, at jeg for tre år siden blev ringet op fra fodboldklubben i Skjern, om der ikke var nogle skoler i Sydslesvig, der havde lyst til at deltage i en skolefodboldturnering, fortæller Horst Werner Knüppel, som selv har en fortid som lærer i Skjern.

- Jeg syntes umiddelbart ikke, at det var nok med en fodboldturnering. Der skulle også noget kultur-møde til. Altså gik vi i gang med at

De 400 elever boede på kryds og på tværs på Kulturcentret i Skjern.

Smukke naturoplevelser var en stor del af programmet.

udvikle et koncept, som skulle omfatte nogle sydslesvigske skoler og skoler i Skjern. Da vi så var færdige og regnede det hele igennem, kunne vi godt se, at der var behov for penge udefra. Fodboldklubben søgte så A. P. Møller Fonden, og de gav 200.000 kroner. Projektet, som så blev gen-

nemført i 2015, blev en stor succes, og med baggrund i vores evaluering sagde fonden ja til at støtte projektet med yderligere 1 million kroner over tre år, fortæller han.

Inddrage flere

Det betød så også, at der kunne ind-

FOTO: PRIVAT

Vinderholdet fra Vestermølle.

drages flere skoler i projektet.

- Det er små og mellemstore skoler i Sydslesvig, som vi har fokus på. De skoler, som i modsætning til de store skoler i Sydslesvig aldrig nogensinde ville kunne gennemføre sådan et projekt alene, fortæller Horst Werner Knüppel.

I år blev projektet således endnu større. De omkring 400 elever fra Sydslesvig fik torsdag og lørdag masser af gode oplevelser på en naturlegeplads, på fisketur, på en træfærge i et naturområde og på shoppingtur i Skjern. Om aftenen var der et trylleshow i Ringkøbing-Skjern Kulturcenter, hvor alle elever også overnattede i idrætshaller, mødelokaler

“ Det er de små og mellemstore skoler vi gerne vil have med, for de kan ikke arrangere det selv.

Horst Werner Knüppel,
Skoleleder

og koncertsale. Fredag blev eleverne, som rent aldersmæssigt var fra 1. til 8. klasse, fordelt på otte forskellige kommuneskoler, friskoler og efterskoler for at opleve en dansk skolehverdag. Bagefter besøgte de et flymuseum og en jernalderby. Om aftenen var de så sammen med elever fra de otte danske skoler på Ringkøbing-Skjern Kulturcenter for at bowle, spille fodbold, tegne og lege i et hoppeland. Lørdag og søndag blev der afholdt en skolefodboldturnering, hvor Vestermølle Danske Skole vandt finalen mod Uffe-kolen i en pulje. Hans Helgesen-Skolen fik også en sølvmedalje i en anden pulje., og hvor der også var tid til at besøge en svømmehal og et sommerland.

Tre søjler

Projektet har således tre vigtige søjler. Der er den klassiske lejrskoledel med masser af aktiviteter for de unge, der er kulturmødet med en hel region i Danmark, og så er der mødet med danske unge, som de sydslesvigske unge knytter bånd til.

- Jeg er meget imponeret over, hvor meget effekt projektet har på vores unge, siger Horst Werner Knüppel. Som eksempel nævner han, at tre af de elever, der var med i 2015, nu skal på efterskole, og at de har valgt den efterskole, de besøgte, da de var i Skjern sidste år.

- Vi har også mange af vores forældre med, og de har fået et særligt forhold til dette område. At så mange sydslesvigere kommer på lejrskole i Skjern kan mærkes hele året, for de kommer igen på andre tidspunkter af året, siger Horst Werner Knüppel.

Resultatet af projektet er en række oplevelser, som forhåbentlig vil påvirke de unge mennesker.

- At se en flok glade dansksindede børn og unge opleve dansk kultur og få indsigt i »danskheden« har simpelthen gjort alt arbejde med projektet værd.

Optagelsesprøve i SKURK

Musik

Unge musikere kan aflægge prøve for Skoleforeningens orkester.

Skoleforeningens underholdningsorkester SKURK inviterer alle interesserede unge musikere til at deltage i de årlige optagelsesprøver. SKURK er et orkester med unge musikere fra hele mindretallet, som spiller mange musikalske genrer. Orkestret består både af nuværen-

de og forhenværende elever på de danske skoler i Sydslesvig og nogle voksne med tilknytning til mindretallet.

Prøverne finder sted lørdag den 1. oktober fra kl. 10 til 15 i en afslappet atmosfære på Christian Paulsen Skolen i Flensborg med både bundne og selvvalgte opgaver.

Klang, melodi og rytme

- Alle interesserede kan aflægge prøvespil. Her lægger vi vægt på klang, melodisk og rytmisk forståelse samt musikalsk og personligt ud-

tryk. Det er en stor udfordring at stille op til prøvespil, men har man først overvundet denne situation, er man parat til mange flere udfordringer, siger orkesterleder Bente Stenger.

- SKURK er ikke kun for de sydslesvigske »supertalenter«, men også for dem, som er øvede i at spille et instrument, og som gerne vil møde andre børn og unge gennem musikken. Vil man med i Skurk, skal man være parat til at afsætte 8-10 lørdage årligt til prøver samt tid til generalprøve og koncerter. Med de forholdsvis få prøver vi har til rådighed, er vi

nødt til at stille særlige krav til fremmøde. De unge skal være indstillet på at forberede sig grundigt til prøverne hjemmefra, og de skal være erfarne nodelæsere.

Tilmeldingsfristen til optagelsesprøverne er den 28. september 2016. Tilmeldingsblanketten kan rekvireres hos Bente Stenger: bentestenger@arcor.de.

Ved optagelsesprøven vil vi gerne høre:

- et selvvalgt stykke (3-5 min. varighed)
- en skala efter eget valg. Spilles legato og staccato i to oktaver
- et uddrag af en orkesterstemme, som sendes til dig en uge før optagelsesprøven
- du høres i dur/mol akkordhøring samt i rytmeimitation (efterklap af rytme)
- Det må gerne være med klaver- eller CD-akkompagnement. Man sørger selv for eventuel akkompagnatør.
- Når du vælger dit selvvalgte stykke, er det ikke sværhedsgraden, som er det vigtigste. Vælg noget, du er tryk ved, og som du kan spille rigtig godt – uanset hvor længe du har spillet og på hvilket niveau.

FOTO: PRIVAT

Orkesterprojektets formål

- at styrke unge instrumentalister fra 12 år i de danske skoler i Sydslesvig
- at styrke interessen for musik og musikteater generelt
- at styrke elevernes personlige og sociale udvikling
- at fungere som overbygning på det orkesterarbejde, som foregår i Skoleforeningens regi
- at styrke det danske mindretal generelt

Mange muligheder med træ og papir

Kursus

Det er kun fantasien der sætter grænser, når man arbejder med papir og træ.

Børn elsker at være kreative, og to materialer, der egner sig rigtig godt til kreativitet, er træ og papir. Forleden var der derfor kursus for personalet i grundskolernes og heldags-skolernes fritidsordninger, hvor de voksne kunne lade sig inspirere til deres pædagogiske og kreative arbejde med børnene.

Praktisk og kreativt

- En praktisk, kreativ formiddag med træprojekter og papirfremstilling. Træ er et super velegnet kunstnerisk medium til at skabe både enkelte og avancerede projekter. Træ er et billigt råmateriale, som både findes i naturen eller kan fås gratis som rester i firmaer eller bygge-markeder. Træarbejde kræver en god portion fingerfærdighed, en logisk, matematisk tankegang, udholdenhed og koncentration, siger Christina Strunz-Ewel, som sammen med Joel Mazon stod for kurset i Lyksborg Børnehave.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Det pædagogiske personale i fritidsordningerne på kreativ-kursus.

Kreativiteten starter allerede med at fremskaffe materialet.
- Børnene er ude i skoven og finder det, de så bruger til at arbejde med. Det, de har brug for, er vejledning om, hvad materialet og værktøjerne kan, siger hun.

Genbrugspair

Den anden aktivitet, der blev tilbudt på kurset, var fremstillingen af genbrugspapir.
- Det er faktisk kun fantasien, der sætter grænser, når man fremstiller papir. Det er en aktivitet, som børnene elsker, fordi de er i gang hele tiden. De leger med vand, får lov til at blande alt muligt sammen, og det sætter tankerne i gang. At fremstille papir er en aktivitet, man sådan set aldrig bliver færdig med. For man får hele tiden nye ideer til, hvordan man kan gøre det papir, man fremstiller, endnu mere unikt, siger Christina Strunz-Ewel.

Gamle og nye kollegianere flytter ind

Ungdomsskollegiet

Små 50 unge bor på ungdomsskollegiet i Flensborg.

På ungdomsskollegiet i Flensborg starter skoleåret traditionen tro en dag før skolerne. Allerede om søndagen, præcist kl. 15, åbner hoveddøren sig for gamle og nye kollegianere. Ni af de nye kollegianere kommer til at gå i 9. klasse og ni i 10. klasse på Duborg-Skolen. Desuden er der en ny kollegianer, som starter på en uddannelse. Vejen til arbejdet er kort, for 17-årige Julia Maß skal kun lige ned ad trappen og ind i køkkenet, da hun er kollegiets nye kokke-elev.

Julia flyttede faktisk allerede ind tre dage før alle de andre unge, så da hendes i alt 47 medkollegianere mødte op til det nye skoleår, stod hun i køkkenet og skar kage ud til dem. Julia Maß glæder sig til at bo på kollegiet, for hun kender noget til de sociale relationer, der udvikles, når unge bor sammen på denne måde. Hun har netop afsluttet 10. klasse på Læk Danske Skole med en realeksamen, mens hun boede på Ladelund Ungdomsskole.

- Jeg troede altid, at jeg ville arbejde med børn og unge. Kok var faktisk slet ikke noget, jeg havde tænkt på, fortæller Julia Maß. Men hun kommer fra et hjem, hvor der blev gjort meget ud af at lave mad og bage.

- Da en af lærerne på Læk Danske Skole så fortalte, at der var en læreplads som kok på ungdomsskollegiet, og at der var mulighed for at komme til Flensborg for at prøve kræfter med arbejdet, sagde jeg ja. Min »prøvedag« var meget hektisk – og jeg elskede det. Jeg søgte uddannelsespladsen og blev meget glad, da de tog mig, fortæller hun.

Det er ikke ualmindeligt, at der bor unge på kollegiet, som skal i lære. Forstander Allan Pedersen har altid nogle værelser at arbejde med.

- Læringer er meget velkomne til at søge om optagelse. Ellers bruger vi ledige værelser til skoleklasser fra for eksempel Danmark, som har brug for et sted at overnatte, og vi har egentlig altid en håndfuld unge, som flytter ind i løbet af året, fordi de for eksempel ikke længere kan bo hjemme, siger Allan Pedersen.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Flyttekasserne blev båret op på første sal.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Kokkeelev Julia Maß har travlt i køkkenet.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Stor indflytterdag på kollegiet.

Antallet af indskolings elever er stabilt

Indskoling

Varm velkomst til de nye skoleelever i Sydslesvig.

549 piger og drenge er i år blevet indskolet i de danske skoler i Sydslesvig. Dermed ligger tallet stabilt sammenlignet med de seneste år. I 2015 blev 557 børn indskolet i 1. klasse. I alt besøges 5708 elever mindretallets skoler, også det tal har været stabilt i en årrække.

En uge tidligere end resten af Sydslesvig startede skolen på øerne Sild og Før.

- Mandag startede skolen, og tirsdag var der så indskoling, siger skolelederen på Vykhanske Skole, Uwe Nissen. Han glæder sig over, at fire nye elever fik en flot første skoledag, hvor de blev sendt fra legestuen over i skolen.

Her ventede så forældre, elever, gæster og lærere på deres nye elever. Deres kammerater havde indlært en flot sang, og så fik »de nye« deres første undervisningstime. Bagefter havde forældrene forberedt en dejlig lille fest med hotdogs, buffet, kage og noget at drikke. Diverse spil og aktiviteter blev også tilbudt, som for eksempel veterantraktorkørsel, glitertattoos og andet.

Små skoler

På Kobberrmølle Danske Skole blev der i år indskolet tre drenge. Lenox, Jakob og David var mødt op med forældre og bedsteforældre for at møde deres nye lærere. De nye kammerater fik de først at se dagen efter – i Kobberrmølle er der indskoling om mandagen på et tidspunkt, hvor skolens andre børn allerede er gået

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Skoleleder Knud Ramm Mikkelsen hilser de nye elever velkommen.

hjem. Men det var ikke kun de tre drenge, som fik en varm velkomst, det fik forældrene også, de er nemlig alle tre »førstegangsførældre« uden ældre børn på skolen. Allerede få da-

ge efter indskoling var det i øvrigt muligt for de nye elever og forældre at møde »de gamle« på skolen under lidt særlige forhold. Om lørdagen tog hele skolen med elever, forældre og

ansatte nemlig til Tolk Schau for at fejre skolens 90 års fødselsdag.

På Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg hilste skoleleder Knud Ramm Mikkelsen de nye elever velkommen. Mens de sammen med deres lærer drog over i det nye klasselokale, blev forældrene inviteret til kaffe og småkager i den gamle gymnastiksal. Og her gjorde Knud Ramm Mikkelsen det endnu engang klart for forældrene, at de med den danske skole i Flensborg har truffet et vigtigt valg for deres børn.

- I har for ca. 3 år siden besluttet, at jeres børn skal i en dansk børnehave og som en følge deraf, så i en dansk skole. Vi er selvfølgelig glade for, at I tør betro os jeres børn, men samtidig håber jeg meget, at I så også bakker jeres egen beslutning op. Jeg skal endnu en gang understrege så tyde-

ligt som muligt: Vi er ingen sprogskole. Vi er en skole for det danske mindretal, men det ved I selvfølgelig. Derfor er vores omgangssprog dansk,

vi taler dansk til forældremøder og arrangementer her på skolen. Vi bruger danske bøger, vi bruger det danske sprog i alle skolens fag bortset fra tysk, og hvis I vil hjælpe jeres børn, så hjælp

dem til at kunne bruge dansk og blive dygtige til dansk. Tal selv dansk med dem, få fat i danske bøger, tegneserier, få dem til at se dansk TV, lån danske CD'er, DVD'er og videoer

på biblioteket osv. For det er helt klart: Hører og taler jeres børn kun dansk i de 3-4-5 timer, de er i skole, giver I ikke jeres børn de bedste muligheder for den bedste skolegang – og det vil vi jo forhåbentlig alle gerne være med til.

FOTO: PRIVAT

Grete Johanna, Marilou Tabea, Josefina Maas og Bertha Ida blev indskolet på Før.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Lenox, Jakob og Daniel startede på Kobberrmølle Danske Skole.

Masser af plads til at lege

Indvielse

Børnehavebørn i Husby tog deres nye legeplads i brug.

Husby Børnehave har fået en ny legeplads. Det har været et udpræget forældreprojekt, for forældrene har både arbejdet hårdt for at få anlagt den nye legeplads og været yderst kreative i forhold til at tjene penge til at kunne betale den.

Til dette formål byggede forældrene sidste efterår en salgsbod, som de stillede op foran den lokale købmand for at sælge punch, hjemmebagte småkager, kaffe, kakao og æbleskiver i weekenderne. Også kommunen gav en hjælpende hånd eller rettere sagt to, idet en medarbejder samt gravko hjalp med at fjerne de gamle betonfliser, buske og sand. Tilbage stod en kæmpe byggeplads, men også her var forældrene til stede.

- Weekenden efter pinse havde vi den første arbejdsweekend, og det blev til mange, mange timer. Ikke kun i weekenderne, men også mange aftener, hvor vores flittige fædre efter arbejde mødtes til en ekstra indsats her på legepladsen. I havde sat jer for at blive færdige før sommerferien, og det blev I. Tak til alle jer som har brugt så mange timer

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Forældrene fik også mulighed for at afprøve de nye betonplader.

og kræfter på dette flotte resultat og tak til alle børn og mødre, som måtte undvære far om aftenen, fordi han igen skulle arbejde på legepladsen, sagde børnehaveder Silke Splettstösser under indvielsen.

Nyt legeskib

Lige inden sommerferien fik børnehaven så en henvendelse fra en forhenværende far, Claus Jacobsen, om de var interesseret i at få et legeskib,

som hans egne børn var vokset fra. - Claus, du har brugt mange timer og kræfter på at give skibet dets gamle glans tilbage. Nu står det her i dag og venter på, at de nye kaptajner går om bord. Børnene har lusket rundt om skibet de seneste dage og glæder sig til at måtte komme ind, når vi har døbt det, sagde børnehaveder Claus Jacobsen, inden Claus Jacobsen tog fat i flasken med alkoholfri sekt for at give skibet sit nye navn Ni-Chri II.

Magi i Sønder Brarup Børnehave

Lige inden sommerferien havde børnene i Sønder Brarup Børnehave inviteret til »sort teater«.

Hver af de tre børnehavegrupper opførte et teaterstykke med udgangspunkt i de fire årstider.

- For børnene var det nogle magiske uger op til arrangementet. Det

hele var lidt hemmeligt, siger Manuela Preuss fra samarbejdsrådet.

- Børnene havde selv fremstillet rekvisitterne med utrolig meget tålmodighed, kreativitet og fantasi. Så det var ren gåsehuds-feeling, sagde hun.

FOTO: PRIVAT

Hvem bestemmer hjemme hos Jer?

En aften med familievejleder Lola Jensen
torsdag den 10. november 2016,
kl. 19.00 i Flensborghus.

SSF Flensborg by har i samarbejde med SdU, Skoleforeningen og Dansk Centralbiblioteket inviteret Lola Jensen til at sætte børnefamiliens hverdag på en humoristisk spids,

- give os tanker på, hvem bestemmer hjemme i familien...
- give os modet til at turde sige nej til barnet...
- tanker på hvor der skal siges nej i forhold til aktuel alder...
- kunsten at give et nej, så barnet får lysten til at følge det...
- samt modet til at turde tage en efterfølgende konflikt, hvis barnet ikke fandt det nej okay... og oveni alligevel give plads til barnets selvstændighed...

Lola Jensen

At mestre denne balance kan virke som en umulighed midt i afgang til dagpleje eller daginstitution en tidlig morgen, i ulvetimen, ved putning, på en lang grå regnvejrslørdag osv.

Den 10.11. kommer familievejleder Lola Jensen, til at give os 2 timers inspiration til muligheder i det der ofte kan ligne "umulighedernes land".

fotos: google.dk

Pris:
Tilmelding:

7,00 €
centralt på
Bysekretariatet
(kontakt se til venstre)

Kom, og vær med!